

NOVITADS DA SCOLA

DECEMBER 2020

Prezai geniturs, prezai interessai

En stiva bein scaldada ei in tschupi d'advent pustaus sin meisa. Igl ei ruasseivel. Aschi ruasseivel ch'ins po udir las candeilas a scutinar. L'emprema candeila suspira e gi: «Miu num ei Pasch. Mia glisch arda, denton ils carstgauns tegnan buca pli la pasch. Ei vulan buca pli mei.» La glisch dalla candeila vegn pli e pli pintga entochen ch'ella stezza diltut.

La secunda candeila trembla e gi: «Miu num ei Cardientscha. Denton sundel jeu buca necessaria. Ils carstgauns vulan saver nuot pli da mei. Ei fa negin senn pli ch'jeu ardi aunc pli ditg.» In lev vent tila tras la stiva e stezza la candeila.

Quiet e trest pren la tiarza candeila il plaid: «Miu num ei Carezia. Jeu hai negina forza pli per arder. Ils carstgauns mettan mei dalla vart. Els vesan mo pli sesezs e buc il concarstgaun ch'els vulan ver bugen.» E cun ina davosa sclarida stezza era quella candeila.

En quei mument arriva in affon en stiva. Igl affon mira trestamein sin las candeilas e singlutta : «Mo vus stuesses bein arder e buc esser stezzas!» ed el entscheiva a bargir.

Cheu s'annunzia la quarta candeila ed ella gi agl affonet: «Buca seigies trests. Buca hagies tema. Aschi ditg ch'jeu ardel, savein nus era puspei far glischar las candeilas stizzadas. Miu num ei Speronza!»

Questa historietta d'in autur nunenconuschent piarda mai si'actualitat, gudogna suenter in onn sco il vargau danovamein impurtonza e renda attenta a valurs inappreziablas.

En quei senn: manteni en vus la pasch, la cardientscha, la carezia e cunzun perdi mai la speronza. Ella sa menar ord la pli gronda stgiradetgna puspei alla glisch.

Jeu giavischel a vus tuts ina benedida fiasta da Nadal ed ina buna entschatta egl onn niev!

Salids cordials

Erica Cavegn-Pfister
Presidenta dil Cussegl da scola

NOVITADS DA SCOLA

ACTUALITADS

Scola da skis scoletta

Il Runal Péra vegn sanaus ed aschia mantenus vinavon! Ina buna novitad buca mo per la populaziun che fa diever dalla purschida, mobein era per il Consorzi da scola.

Meinsvart passentan scolaras e scolars en lur classas bellezia uras sin la spunda sur Campliun. Ed ils scolarets dalla scoletta astgan passentar in'entira jamna da skis enten far scola da skis ella Péra. Uom vegn quell'jamna menada per l'emprema ga dalla scola da skis Breil.

Nus essan premurai da possibilitar la realisaziun dall'jamna da scola da skis per la scoletta sigl intschess dil Runal Péra e sperein aschia da biara neiv quest unviern!

Revisiun digl uorden disciplinar

Situaziuns da tentaziun accumpognan nus tuts. Ei drova direzia, perseveronza ed ina clara intenziun per tener petg al regl.

Enteifer igl onn da scola tematiseschan las personas d'instrucziun da classa da temps en temps il tema "mieds nuscheivels" e lur consequenzas. Ei schai a pèz als responsabels da scola da sensibilizar las scolaras ed ils scolars davart il prighel da talas consumaziuns. Ils davos onns ei il contact cun mieds nuscheivels daventaus pli e pli presents era en scola. Indezis suspects che dattan da patertgar. La tenuta dil Consorzi da scola ei clara: consumaziuns da tubac, d'alcohol e da mieds narcotics da scolaras e da scolars duront il temps d'instrucziun vegnan buca toleradas.

Risguardond la situaziun actuala eis ei aschia indispensabel da reveder igl uorden disciplinar ed igl uorden da scola dil Consorzi cun la finamira da metter en vigur tals el niev onn da scola 2021/22.

Preparaziun pils examens d'admissiun a scolas medias

Il giavisch da frequentar ina scola media suenter la finiziun dalla scola populara ni gia suenter la 6. classa daventa adina pli gronds. Quei senta era il Consorzi e vul perquei activamein dar sustegn a scolaras e scolars che sedecidan da far quei pass.

Aschia ha il Cussegl da scola priu la decisiun strategica da sustener scolars, ultra dallas purschidas gia avon maun, cun las preparaziuns pils examens d'admissiun a scolas medias ed ha per quei intent schau elaborar il "Concept, preparaziun d'examens d'admissiun". Il niev concept porscha a tutt scolars dalla 6. classa, 2. e 3. superiura las medemas pusseivladads e procura aschia per equalitat. Plinavon risguarda il concept las resursas e las qualitads dallas personas d'instrucziun sco era las habilitads dils scolars interessai.

Concretamein vegn purschiu naven dil proxim onn da scola in sustegn d'entochen 6 lecziuns per rom (romontsch, tudestg, engels, matematica/geometria). Interessai ston s'annunziar entochen fin october alla persona d'instrucziun da classa cul formular corrispudent per far diever dil sustegn cun indicar en tgei roms ch'il sustegn duei succeder. Pil sustegn supplementar vegn quintau 100.- frs per scolar, independentamein dil diember da roms. Nus giavischein bien success!

NOVITADS DA SCOLA

TEMATICA

Medias ed informatica - l'IT en scola

Il svilup rasant dallas tecnologias d'informaziun e communicaziun caracterisescha la societad buca mo sin camp economic, politic e cultural, mobein pli e pli fetg era el mund da viver persunal. L'imporzonza da medias digitalas e da tecnologias da computer sco instruments per luvar, arcunar e transmetter informaziuns crescha aunc adina. Quei ha era consequenzas per las scolas ed ei aschia vegniu fixau el niev plan d'instrucziun 21.

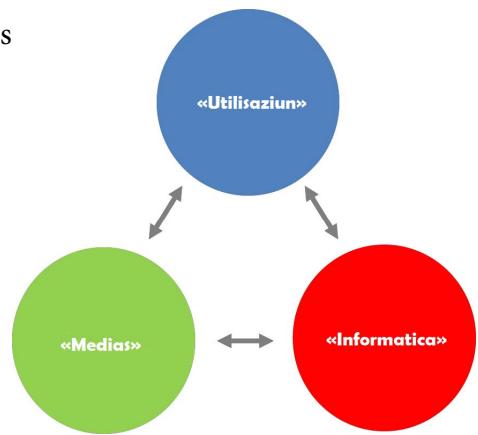
Egl onn da scola 2018/19 ei vegniu introduciu en tuttas scolas grischunas il niev rom 'medias ed informatica'. Il rom vegn instruius a partir dalla 5. classa entochen la 2. superiura. Las finamiras dil niev rom ein schibein il capir las medias e saver nezegiar ellas cun responsabladad sco era capir ils concepts fundamentals dall'informatica e saver applicar tals per sligiar problems e buc il davos igl acquist da cumpetenzas d'applicazion. Per saver contonscher quellas finamiras prescriva il PI21 era tgei contingent d'apparats las scolas ston haver a disposizion per lur scolars. Nies Consorzi ha per quei motiv entschiet gia avon entgins onns cun l'implementaziun dallas prescripziuns dil plan d'instrucziun 21.

En scoletta havein nus iPads che vegnan utilisai dallas mussadras cun integrar quels apparats a moda adequata per lur scolarets. Ellas empremas classas primaras vegnan medemamein pads duvrai, per exemplu cun differentas apps per emprender da scrivec ils bustabs ni da trenar ils quens da basa. Era vegnan pigns filmets ni tutorials applicai ni schizun fatgs sezs dallas scolaras e dils scolars. Per part vegn era duvrau ils pads per luvar sur sesez cun agid dil plan dall'jamna, il qual la persuna d'instrucziun prepara. Ils pads ein denton claramein in'aschunta als mieds 'tradiziunals' che stattan aunc adina el center dall'instrucziun.

Ellas davosas classas primaras ha mintga scolaria e mintga scolar in agen pad. Era cheu vegn il pad duvraus per differentas lavurs, per exemplu per emprender da scrivec cun tastatura. Il pad vegn utilisaus en differents roms, sper il rom da medias ed informatica principalmein els roms da matematica e lungatg mo era en roms sco geografia, historia ni biologia.

Sil scalem ault ha mintga scolaria e mintga scolar in agen MacBook. Quei apparat vegn utilisaus stedi, praticamein en mintga rom vegn il Mac integraus ell'instrucziun. Quei sa esser en fuorma da leger (enstagl sin pupi), far presentaziuns ni era retschercar informaziuns. Era cheu dat ei aunc in tschuat programs d'agid che nossas scolaras e nos scolars san duvrar per emprender e repeter la materia tractada ell'instrucziun. Ei dat schizun mieds da scola ch'ein accessibels mo pli digitalmein (p. ex. il mied 'Mediomatrix' da romontsch).

Ils avantatgs principals da talas maschinas electronicas ein las fontaunas d'informaziun supplementaras alla persuna d'instrucziun, mo era da saver emprender e repeter la materia emprida. In ulteriur avantatg ei ina certa motivaziun ch'ils apparats portan als affons. La tecnologia fascinescha els ed aschia vegnan els era d'emprender pli motivai. El medem mument sesanfla denton cheu era in disavantatg: Cunquei ch'ils affons ein aschinumnai 'digital nativs' eis ei difficil per els da saver distinguere cu aschi'in apparat ei recreazion e cu el ei mied d'instrucziun. Quei ei ina dallas pli grondas sfidas sco scola da mussar als affons ils cunfinis da tals apparats, schibein pil diever en scola sco era pil diever privat e sur il temps dalla scola obligatoria ora.

NOVITADS DA SCOLA

TEMATICA

Las persunas d'instrucziun han medemamein in agen MacBook e drovan en general fetg stedi medias electronicas, per exemplu en forma da tablas interactivas nua che la pdi sa preparar ils pensums dall'instrucziun ed ils affons san luvrar directamein culs mieds en scola. Plinavon eis ei cun talas medias confortabel da dar inputs als affons directamein ord la reit en forma da filmins, tutorials ni semegliont.

La situaziun actuala da Covid-19 muossa fetg bein ch'igl ei ozildi indispensabel d'haver tals apparats. El 'lockdown' dalla primavera han differentas classas naven dalla tiarza primara saviu luvrar intensivamein culs apparats, quei ch'ei stau in grond avantatg per l'instrucziun sin distanza. Pil futur savein nus cun quella experientscha dir che nus essan semtgai en in ulteriur cass semegliont. Resumond astgan ins dir, nus stein bein aunc all'entschatta dalla via electronica, mo nus havein fatg in grond pass anavon schibein cun la purschida d'apparats adequata al temps, sco era entras l'experientscha dall'instrucziun sin distanza. Denton malgrad tutta tecnologia – tals apparats han cunfins. Relaziuns socialas ein vinavon fetg impurtontas, schibein ella veta privata sco era en quella da scola. Perquei ha igl inscunter direct cun las scolaras ed ils scolars segir e franc dapli valeta per nus che tutta tecnologia che nus savein porscher.

Il Consorzi sepresenta: Maria Maissen - Cussegli da scola

Jeu hai num Maria Maissen e habiteschel ensemble cun miu um e nos dus buobs a Surrein. En miu temps liber sundel jeu bugen o ella natira. Sche il temps lubescha mondel era bugen cun skis ed a cuorsa liunga. Sper igl esser mumma lavurel jeu aunc parzialmein sco scolasta primara a Rueun. Per mei eisi ina satisfacziun dad astgar luvrar cun affons, dad accompagnar els in toc sin sia via e da veser il svilup ch'els fan mintga di.

Jeu fetschel part dil cussegli da scola dapi in onn e miez. La scola ei per mei in liug fetg impurtont per nos affons e giuvenils. Cheu san els buca mo emprender per lur veta professiunala, mobein era per lur veta privata e personala. Jeu sundel perschadida, che nossa scola fa buna lavur e che nos affons ein habels dad ir cun pass segirs ora el mund.

Il Consorzi sepresenta: Ramon Hanselmann - Persuna d'instrucziun

Gia dapi igl uost sun jeu ussa ina part dil consorzi da scola Sumvitg-Trun. Entochen ussa sai jeu mo dir che jeu hai tschaffenun da luvrar ensemble cun mes/mias collegas ed era culs scolars. Jeu hai gia adina saviu che jeu vegni a returnar enzacu a Trun nua che jeu hai astgau passentar diesch bials onns da mia veta. Oriundamein sun jeu denton dil cantun Sogn Gagl. Cun quater onns hai jeu astgau emprender d'enconuscher il liug el cor dalla Surselva. En scoletta ed ella primara a Trun hai jeu lu astgau emprender il bi lungatg romontsch. Suenter hiel frequentau la scola claustral si Mustér. Cun quitordisch onns hai jeu stuiu bandunar Trun per ir a star a Cuera. La matura hiel denton aunc fatg a Mustér. Suenter il survetsch militar tier la truppa da sanitad hai jeu fatg mes studis da scolast superior a l'universitat da Friburg en ils roms tudestg, romontsch e historia e sun lu puspei turnaus a Trun sco scolast superior.

NOVITADS DA SCOLA

INFORMAZIUNS

Menadra da scola Caroline Demont-Albin

Per motivs da sanadad ei Caroline stada sfurzada da remetter il post da meinascola avoncaduras, sias lavurs ein vegnidas repartidas internamein. Plinavon vegn Caroline era suenter siu congedi da maternitad buc a surprender vinavon il post sco menadra da scola. Il Cussegl da scola ha gia anflau ina sligaziun futura e vegn ad informar vus proximamein.

Terms

23 da decembre - 5 da schaner	vacanzas da Nadal
18-22 da schaner	scola da skis scoletta
8-12 da fevrer	visetas dil Cussegl da scola
15-19 da fevrer e 8-12 da mars	meil da pausa
25 da fevrer	turnier da notg SUP
1-5 da mars	vacanzas da sport
19 da mars	S. Giusep (liber)
15 e 16 d'avrel	project MFM 5. e 6. primaras Trun e Rabius
26-30 d'avrel	vacanzas da primavera
27 da matg	presentaziun lavurs da project 3. superiura
18 da zercaldur	davos gi da scola

Contacts

Il menader da scola ha suandonts temps da preschientscha:

gliendisgis suentermiezgi

mesjamna avonmiezgi

gievgia suentermiezgi

Duront quels temps eis el contonschibels per telefon: 081 936 33 05

Adina contonschibels eis el per e-mail: meinascola@scolasumvitgtrun.ch

L'administraziun dil Consorzi da scola anfleis Vus ella casa da scola a Trun. Las uras da spurtegl ein per regla sco suonda:

gliendisgis: 08:00 - 12:00 e 13:30 - 16:00

mesjamna: 08:00 - 12:00

En cass da maldispostadads astgeis Vus bugen tschintschar a nus sin pindella sut il numer 081 936 33 04.

Las proximas novitads da scola cumparan il zerladur!